

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi božičnih praznikov izide prihodnji list v četrtek 27. decembra 1883.

Rodoljubom slovenskim.

S prihodnjim letom nastopi „Slovenski Narod“ svoj sedemnajsti letni tečaj. Ustanovljen l. 1868 od štirskih rodoljubov, ki so radodarni do 6000 gld. podpore žrtvovali, da se je Slovincem toli potrebni večji politični list v prvih letih mogel vzdrževati, presilil se je l. 1872 v Ljubljano, kjer je v „Narodni tiskarni“ našel varno zavetje in trdno materialno podlogo.

V vseh šestnajstih letih te za Slovence najburnejše pa tudi najimenitnejše dobe se je „Slovenski Narod“ neustrašljivo in neomahljivo boril za skupni slovenski program narodne ravnopravnosti in zjedinenja vseh Slovencev v jedno administrativno celoto. Vzbuja je narodno zavest, s krepko besedo v časih najhujšega pritiska odbijal je nasprotne napade ter hrabil narod, da je vztrajal v težavnem boju za svoje najdražje narodne svetinje. „Narodna tiskarna“, ki je imela in še ima glavni namen, da ohrani Slovincem za vse slučaje popolnem neodvisni večji politični organ, je v to velevažno svrhu doprinala doneske svoje precej obširne tiskarske obrti. Slovenci pa so z naročevanjem na list podpirali „Narodno tiskarno“ v njenem rodoljubnem delovanju in tako pripomagali ne le, da se je to prvo na delnicah ustanovljeno narodno društvo ohranilo, ampak da mu je tudi mogoče bilo „Slovenski Narod“ v formatu in po vsebini povekšati.

„Narodna tiskarna“ bo tudi v prihodnje rada žrtvovala znaten del svojih dohodkov, da

ohrani Slovincem neodvisno, vseslovensko glasilo, katerega je ravno zdaj silno treba.

Upravni odbor „Narodne tiskarne“, ustrezajoč izraženim željam, je sklenil format „Slovenskemu Narodu“ od novega leta naprej spet znatno povekšati. Zato pa prosimo tudi vse slovenske rodoljube, da kakor doslej tudi za naprej „Slovenski Narod“ podpirajo z obilnim naročevanjem in dopošiljanjem dopisov in dnevnih novostij.

Uredništvo se bode potrudilo, da z raznovrstno vsebino ustreza čitateljem in je zlasti skrbelo, da bode naš list donášal redne dopise o narodnih razmerah in težnjah naših slovenskih bratov v sosednjih pokrajinah iz Trsta, Gorice, Celovca, Maribora, Celja in Ptuja, kakor tudi iz drugih slovenskih dežel.

A dasi bode listu oblika večja in vsebina mnogovrstnejša, se mu vendar naročnina ne bode povišala. „Slovenski Narod“ stane v bodoče:

Za vse leto	15 gld.
Za pol leta	8 „
Za četrt leta	4 „

V Ljubljani 24. dan decembra 1883.

Upravni odbor „Narodne tiskarne“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. decembra.

Pričetkom seje hrvatskega sabora v soboto predlagali so Folnegović in tovarši, da naj bi se ob popravljani župnijske cerkve v Dunajskem Novem Mestu najdeni okostnici hrvatskih grofov

Zrinskega in Frankopana ob deželne stroške pripeljali v domovino. Za tem se preide k predlogu o izkjučenju poslancev D. Starčevića in Pilepića. Bartolović zahteva, da se predlog odbije; Pilepić in Starčević pa zametujeta v svojem zagovoru milost večine, poslednji z napadi. Predlog se naposled z glasovanjem po imenih vzprejme s 56 proti 22 glasom; 19 krajskih poslancev in skrajna levica neso glasovali. Na to interpeluje Barčić o magjarskih demonstracijah, katere je Reško pomorstveno oblastvo priredilo na hrvatskih tleh. Vojnović utemeljuje svoj predlog o preiskavi uzrokov izjemnemu stanju. Kušević predlaga, da naj se pred verifikacijo obravnava o budgetnem provizoriji; Mihalović je proti temu predlogu, ker ima baje hrvatski minister že pooblastilo v rokah, da se sabor razpusti takoj po votiranej imunitetnej predlogi, kar pa ban Khuen zanikuje. Debata se bode nadaljevala v 28. dan t. m.

S sodelovanjem poslancev Josipovića, Vučetića in Hatza je grof Khuen konferiral z baronom Rauchom, kako bi se dala zopet osnovati unionska stranka. — Pozor zanikuje vesti o razrušenju neodvisne narodne stranke. Poslanec Mihalović namerava ustanoviti konservativno stranko izmej nevtalcev in prehodnikov.

Vnanje države.

Srbska vlada se v dopisu „Pol. Corr.“ hučuje na postopanju bolgarske vlade, ki je v svoje varstvo vzprejela ubegle srbske ustaše. Vzlic podkrepjenim prošnjam srbske vlade, da naj bi ustaše internirala v sredini kneževine, jim bolgarska vlada dopušča bivati v Vidinu, od koder jim je lažje nadaljevati svoje agitacije. Srbska vlada meni, da je to vedenje bolgarske vlade posledica spojitve bolgarskih radikalcev s Cankovom, kateri da je s tem prisiljen ozir jemati na srbske prijatelje radikalcev. — Brzi sod je svoje poslovanje končal. Redna sodišča bivših upornih okrajev bode nadalje brzim potom sodila o veleizdajskih slučajih. Kraljevi komisariat pa ostane začasno še v bodoče.

Italijanski kralj in nemški cesarjevič menjala sta po odhodu slednjega jako prijazne depeše.

LISTEK.

Casnikarstvo in naši časniki.

(Dalje.)

Časopisje nedvoumno močno pospešuje razvitek naše naobraženosti. Res se tudi v Slovincih množi od leta do leta, vendar se sedaj še ni bati, pa bi poplaval naše slovstvo ter v kot porinilo vse knjige. Kot listje v gozdu menjavajo in vrsté se tudi časopisi. Gotovo ne morejo nobenega predmeta razpravljati tako samostalno, dovršeno in omjeno, kot ga razpravljajo knjige, res se menjajo od dne do dne, rekel bi. ginejo z vsakim novim dnevom, vendar premočno uplívajo na vsakdanje življenje, na duševni in gmotni napredek slovenskega naroda. Da, časopisov uplív je navadno močnejši, njih uspeh splošnejši in skoro povsodi hitrejši od upliva in uspeha imenitnih knjig, merodajnih slovstvenih del; celó osoda preimenitnih knjig zavisi le premenogokrat od časopisov. Prej smo bili že omenili, kako močno je časopisje cenil Napoleon I. Jednako je slavni Schlözer o njem sodil začetkom sedanjega stoletja (1804. Theorie der Statistik): „Časopisi

— z občutkom globokega spoštovanjem zapišem to besedo — časopisi so kaj imenitni posredniki one naobraženosti, po kateri smo Evropeci Evropeci postali; res vredni so, da se še sedaj Francozje in Nemci za čast prepirajo, kdo jih je iznašel.“ (Kot smo sprva omenili, iznašli časopisov neso niti Francozje niti Nemci. — Tudi Francozje ne, če prav ti preradi imenujejo zdravnika Theophrasta Renaudota, ki je spisal v Parizu prvo „gazette“ ter jo dal 1. dne aprila 1631 natisniti; že ime kaže na italijanski izvor.) „Top je človek, ki ne čita nobenega časopisa, še topejši pač oni človek, ki novico drži za resnično le zato, ker se nahaja v časopisu.“ Z zadnjimi besedami je slavni Schlözer kar naravnost omenil, kako po gostem se časopisje zlorabi.

Kdor kaj novega in koristnega izumi, izmisli, sestavi, iznajde in sploh napravlja, rad pripravlja in priporoča svoje delo po novinah. Slovenskim časopisom še ne ostaja toliko zelo grada, da bi se posebno branili sprejemati taka na znanila. Le če tuje ali pa mazači in razni trgovci silijo v njih predale, zahtevajo zato denarno odškodnino, prav za prav plačilo, ker odškodovati pri tej stvari ni ničesar. Trгоvec A prodaja s peno pozla-

čeno blago za zlato. Da bi več kupcev privabil, ni mu dovolj, da svoje blago naznanja v listih. Sam si spiše daljšo ali krajšo pohvalo ali jo pa po drugih da spisati ter jo pošlje časopisom, ki njegovo trgovino naznanjajo. Za večji ali manjši denar sprejemajo ti časopisi one navadno pretirane pohvale v uredniške predale. To je „reklama“. Beseda izvira iz latinskega (francoskega) ter pomeni znova klicati, večkrat, pogostem klicati, ker se ona pohvala v listu samem ponavlja, čitatelje v uredniškem delu lista vabi k trgovini, ki je že oglasnik sam naznanja. Beseda in naprava sama ste se porodili v Franciji okoli leta 1821, kjer so knjigam, romanom in pesnim najprej delali reklame. Knjigotržce so nagloma posnemali drugi trgovci in obrtniki in zlasti borsijanci, ki tržujejo z denarom, z akcijami (delnicami), obligacijami in kar je druge take sodrge, k sreči Slovincem sedaj le malo znane. Sebični in lakomni časnikarji so jeli porabljati rečeno napravo ter so za dragi denar hvalili ali dali hvaliti v svojih časopisih najneumisha podjetja, najbolj sleparske izdelke. Ti brezvestni časopisci se neso dosti menili, če so občinstvo s svojo sleparsko reklamo potisnili v veliko nesrečo. Da je le neslo, pa je bilo dobro.

— V petek večer počila je v San Stefanu pri Benetkah petarda. — Sodišče v Bologni je izmed petih zatožencev, ki so kričali: „Evviva Oberdank! Abasso il colonelle Avstriaco!“, dva oprostilo, tri pa obsodilo v šestmesečni zapor in 50 lir globe.

V rumunskeje kamori interpeloval je v soboto Japurescu o trgovinske pogodbi z Avstro-Ogersko. Vprašal je vlado, je li misli pogodbo obnoviti ali odpovedati. Minister je obljubil, v treh dneh odgovoriti.

Francoska vlada bode ves svoj upliv uporabila, da senat še letos voli budget, da ne bode treba upeljovati provizorija. — „Mem. Dipl.“ poroča, da hoče Angleška, ako se vzprejme nje posredovanje v francosko-kitajskem sporu, zahtevala, da ima kitajska vojska zapustiti Sontay in Bac-Ninh ter odreči se pravice do teh mest. Anglija da je povprašala po mnenji Nemčije, Rusije in Zjedinjenih držav ter bode postopala v sporazumljenji s temi državami.

Dopisi.

Iz Trsta 19. dec. [Izv. dop.] Včeraj večer je imel naš mestni zbor sejo. Na dnevnem redu je bila tudi neka prošnja g. Sch., katera je zadevala naše slovenske ljudske šole, a znalo se ni nič o tem, ker na dnevnem redu je bilo le omenjeno: „prošnja g. Sch. za ljudske šole, s podpisi“. Vender pa smo zvedeli, da je to prošnja tikajoča se slovenskih ljudskih šol; v ta namen se je zbralo na galeriji že pred 6. uro polno slovenskega občinstva, mej katerimi je bilo žalibog jako malo naših „gospodov“.

Pri 6. točki omenja nek poročevalec to prošnjo in ob enem čita predlog delegacije: ker je prošnja pisana v slovenskem jeziku, v jeziku, kateri ni uradni jezik našega mesta, da naj se ta prošnja vrne g. Sch. da jo prestavi v italijanski jezik.

Gosp. Nabergoj poprime na to besedo in v dolgem, jako lepem govoru pobija to načelo, ker v Trstu poznamo samo dva naroda, in to sta italijanski in slovenski, da je mestni zbor prav imel, da je zavračal nemške akte, a slovenskih nikakor ne bi imel, ker naš jezik bi moral imeti tu ono veljavo, kakor jo ima italijanski. Jako lepo je očital levičarjem (liberalcem in iredentarjem), da ako imajo že vedno liberalizem in napredek na jeziku in po njih časopisih, naj se tega tudi dejanski drže in svetu pokažejo, da so pravi liberalci, kar sami zahtevajo, da naj tudi nam slovenskim someščanom in deželanom privoščiijo. Poudarjal jim je tudi, da sama visoka krona želi mir in enakopravnost mej naredi, da bi bil tudi to lep izgled liberalnega mestnega zastopa; potem jim je povedal, da tudi oni ne smejo vedno misliti, da je Trst in Primorska res italijanska, da še ni dokazano, kdo je prvi prebival na sinjej Adriji, Slovan ali Italijan in kdo da bode ostal gospodar; da od Triglava do Balkana, od Spielfelda do Adrije prebiva mogočen narod, kateri se dandanes ne pusti več tako lahko zatirati; da smo tudi faktor in rešitelji avstrijske države, da

smo Slovani neobhodno potrebni za Trst in njegovo trgovino, da se tudi mej njimi (italijanissimi in iredentari) nahaja marsikak Slovan, kateri se pa žalibog svojega imena sramuje. Navajal jim je tudi žide, kateri so prišli s podporo liberalizma do svojih pravic in da je skrajni čas, napraviti pravi mir mej dvema domačima narodoma itd.

A žalibog, na vse te lepe besede odgovarjali so naši mestni očetje, preplašeni od slovenske narodne galerije, po „mutasto“. Galerija pak je klicala: živio, dobro, izvrstno in ploskalo z rokami. (Gosp. župan zvoni.)

Potem stavi g. župan predlog delegacije na glasovanje, in predlog je bil skoro jednoglasno, izimši 4 glase, vzprejet.

Nato poda g. Nabergoj italijanski prevod peticije.

Vladni komisar poprime besedo in priporoča slovensko prošnjo, poudarjajoč, da imajo Slovani jednako pravico z Italijani. (Dobro-klici na galeriji.)

Preide se potem na drugo točko dnevnega reda. Občinstvo pa demonstrativno zapusti galerijo. Da je peticija pod imenom malo znanega gosp. A. Schivitzhoffen-a postavila se na dnevni red, to utegne biti tako: „Cittadino“ namreč piše: „Egli (A. Schivitzhoffen) figura in capo ai firmatori della petizione e quindi viene considerato quale rappresentante di tutti.“ Zaključevati se sme, da so se pole peticije zamešale in je ona pola prva, na katerej je bil Schivitzhoffen prvi podpisan. Prav verjetno je, da se je to nalašč storilo, da bi se odvrnila pozornost Slovencev.

Danes 19. decembra so tudi položili zadnji kamen nove luke, katera stane okolu 15 milijonov forintov; vršila se je slavno, ceremonijalno o navzočnosti vseh višjih oblastnih in korporacij.

Odkrili so danes tudi tri krasne slike na vnanjej fačadi pravoslavne srbske cerkve. Delo je mojstersko, mozaik na zlatem polji; slike predstavljajo svetnike: sv. Mihaela, sv. Gregorija in sv. Anastazija. Najlepša cerkev Trsta ni še popolnem dogotovljena, ker na njej manjka še mnogo slik na glavnej fačadi in bode še le popolnem dovršena v teku jednega leta.

Danes so tudi pokopali nadporočnika našega slovenskega lovskega batalijona št. 19, kateri se je radi neznanih uzrokov ustrelil. Nesrečnej je bil baje slovenskega rodu. Jastreb.

Iz Ptuj 23. decembra. [Izv. dop.] K volitvam v okrajni zastop. Denašnja „Südsteierische Post.“ št. 102 prinaša nekaj popravek, podpisan od „malarja“ Kasimira, trdeč, da ni res, ka bi bil on iztrgal kmetu Frangežu pooblastilo ali „Vollmacht“ iz rok, kakor je prinesel „Slov. Nar.“ v svojej številki 277 in iz katerega je posnela „Süd. Post.“ to notico. Dalje trdi, da je Frangež sam izjavil pred volilno komisijo, da ni Kasimir tisti, ki

je navednemu kmetu listine iztrgal. Veseli nas, da napuhajeni nemškutar sam priznava, da se nahaja mej nemškutarji s odrga, ki kmetom pri volitvah listine iz rok trga, „eine partei von bildung und kultur;“ a nasprotno moramo konsatovati, da je malar Kasimir, bivši c. k. r. častnik, 19. novembra t. l. pri volitvah v okrajni zastop Ptujski Filipu Frangežu od zadaj s silo listine izmuznil ter da je te stoprav vsled energičnega posredovanja dveh naših znanih mož pa brez pooblastila nazaj vrgel in da Frangež tudi ni zamogel voliti. Ta se vé da malarja ni poznal, za kar mu menda ni žal, ker zadaj nema očij in tudi take baže mestne „gospode“ nema „časti“ poznati. Ako pa hoče K. stvar še bolj jasno imeti, vsaj vé, kje ima iskati satisfakcije. Mi se prav nič ne bojimo celo stvari pred sodnijo zagovarjati, vsaj se tam tudi sme povedati, kar v „Slov. Nar.“ državno pravdnistvo ne bi dovolilo.

Domače stvari.

— (V zadnjeji seji mestnega zbora Ljubljanskega) povišala se je na predlog pravnega in personalnega odseka (poročevalec dr. Zarnik) plača mestnemu slugi Antonu Erjavcu na 350 gld. Pri tej priliki prosi gospod župan finančni odsek, naj bi pri sestavi proračuna za prihodnje leto se oziral na to, da zjednači plače vseh mestnih slug. Ponudba deželnega zbora kranjskega, da povrne za stalno nameščenje vojakov mestu Ljubljanskemu od sv. Mihela 1879 do sv. Jurija 1883, 1171 gld. 95½ kr., zahtevane vsote za najemnine hišne uprave v znesku 973 gld. 92 kr. pa ne, se vzprejme in mestnem magistratu se naroči, da o pravem času stori korake, da se mesto Ljubljana iz šestega razreda za vojaško ukvatiranje postavi v četrti ali peti. Preskrbljenje potrebnega pohištva za stanovanje generalov pa naj se odda potom konkurence. Predlog gospoda mestnega odbornika Peterce, da se odslej ne povrača več Jan. Juliju Kantzu, posestniku tovarne za jesih, nekoliko užitniškega davka od spirita, vzprejme se na predlog finančnega odseka. Kranjski stavbeni družbi se dovoli na predlog stavbenega odseka 66 goldinarjev 10 krajcerjev, zahtevano doplačilo v znesku 249 gld. 19 kr. za železne stebre pa se odbije. O vprašanji giedé osnove novega načrta za osušenje Ljubljanskega barja po nasvetu stavbenega oddelka v ministerstvu za notrajne zadeve poroča mestni odbornik g. Žužek jako obširno in temeljito, (poročilo priobčimo v narodnogospodarskem oddelku v prihodnjih številkah) in nasvetuje, da mestni zastop izjavi glavnemu odboru za osušenje barja, da se ne more zavzemati za ta načrt in da se bode o pravem času zavaroval proti pretečej škodi, kar mestni zbor odobri. Na predlog mestnega odbornika g. Hribarja dovoli se drsal-skemu društvu, da napelje na svoje drsališče pod Ti-

Pri tem sleparjenji se je najbolj odlikoval Emil de Girardin, pravi uzor pisatelju brez vesti. Pisal je jako duhovito in gladko, a po potrebi tudi zbadljivo in ostro, svojo neznačajnost in brezvestnost pa je v reklamah prodajal po 3 franke vsako vrsto. To zlorabljenje časopisa za sebične in sleparske namere posamičnih podjetnikov se je kmalo razširilo mej druge narode — v Slovencih se je začelo nekaj bolj okoli 1870. Od tega leta je rastlo do sedanjega časa, zlasti se prej imenovana „Edinost“ v bogatem Trstu močno s tem ponaša. Pošteni listi bi nikdar ne smeli reklame delati zdravnikom in raznim mazačem z njih čudodejnimi zdravili in mazili. Pošteni list bi nikdar ne smel reklame delati človeku, katerega namere so mu neznane in dvoumne. Tukaj v primer le jeden slučaj. Slovenske voznike v Bosni in Hercegovini sta Abendroth in Roussó (?) močno ociganila. Na to se spomni — Bog ve po kakej poti — neki trgovec H. v Trstu, ki se mu kaj trda godi. Pomagajo mu naj v tiski ubogi slovenski vozniki. Premeten mož naznani v nekem listu slovenskem, kje da stanuje (trži) in da hoče pomoči slovenskim voznikom do zasluženega plačila. Da bi jih več ujel na limanice, plača slovenskemu listu celó reklamo, ki je prav po navadi dotičnega

uredništva psovala in napadala celo poštenost in delavnost slovenskih poslancev v državnem zboru. Vse to je storilo uredništvo za denar, za ljubi kruhek ter nikakor ni vprašalo po razlogih onih grdih in neopravičenih napadov na slovenske državne poslance, niti po poštenosti onega tujega človeka, ki je baje po leti iz Trsta izginil kot nekda iz Pulja. Le škoda, da ga Novični redakter ni opisal slovenskemu svetu! Podatkov je imel dovolj. Slovenci bi bili z nova zvedeli in strmeli, kako nevestne reklame se po listih delajo za denar! A temu še ni bilo dovolj. Vsled ugovorov je spisalo uredništvo celo dopis iz devete dežele, da bi le olepšalo svojo neumno in nevestno reklamo ter ljudi lože slepilo. K sreči so naši dovolj zgodaj spregledali vse razmere — in upam, da se nesrečnih voznikov ni nobeden usedel tujcu na limanice. Le škoda za čas, za pota in za novce, ki so jih na potu potratili. Drugih primer o nevestni reklamah mi pač ni treba navajati. Gorje ljudem, ki se dadó prevariti. Čitatelji ne morejo povsodi ločiti poštenosti od sleparije, zlasti če sleparijo uredništvo iz sebičnosti podpira in močno našoperi. Čitatelji so pogostem tako blagosrčni, tako priprosti, tako nerazodni, tako lehkokrvni kot otroci. Le pošteno uredništvo jih

more varovati pred sleparjem. Pa naj bode zadosti o reklamah.

„Uredništče,“ rekel je edenkrat glasoviti časnikar v Beči, „je prodajalnica, kjer se očitnost prodaja“. Razni listi storé vse radi za denar, za darila, za gmotne koristi. Ženski največja čast je nje čistost, nje poštenost; nikdo je ne bode karal, da svoje misli in želje rada menja ter svojemu možu podreja. Pri možu se ne gleda toliko na ono čednost, njega čast, njegova poštenost sloni na čistem neprememljivem značaju. Vlačuge, spridene ženske zaničuje svet, a ta svet je toliko popačen, da nikakor ne zaničuje moža, ki zarad dobička, zarad gmotne koristi dela zoper svoje prepričanje. In pisati se pravi tudi delati. Godi se ravno nasprotno. Taki podkupni pisatelji se celó povzdigajo po nečistem zaslužku, ker z novci zadobivajo več veljave. Kolikor plačaš, toliko veljaš, jim je glavno načelo; in da bi več veljali, prodajajo prav po kramarsko ali branjevsko hvalo in grajo v svojih listih. Po takem se ni čuditi, da se konservativni ali ohra-nivni možje, zlasti duhovniki, toliko protivijo kupljivemu časopisju. Poštenega pisatelja, poštenega časopisca navdušuje njegovo delovanje, na pisateljsko njegovo čast in poštenost so obrnene vse

voli dve tretjini vode z mestnega ribnika pod Tivoli. Potem se prične tajna seja.

— (Umrl) je v 21. dan t. m. na Ptui gosp. dr. Ivan Lukanc, c. kr. polkovni zdravnik v 7. lovskem bataljonu.

— („Iz Celja“) se nam piše v 22. t. m.: Naš rojak, gospod dr. Davorin Travner, c. kr. avskultant v Celji, je 15. 17. in 22. t. m. pred Graško nadsodnijo napravil sodniški izpit.

— (Sokolski večer) zadnje sobote v prostorih čitalniške restavracije je bil jako dobro obiskan in najsijajnejši, kar jih letos društvo priredilo. Gospoda reditelja (Magolič in Pavšek) sta se vidno potrudila prirediti kaj posebnega, in to se jima je posrečilo vsestransko. Razen dobro prednašanih pevskih točk nam je posebno ugajal nastop slovanskega Palčeka (g. Kajzel), ki je dovtipno šibal sedanje narodne socijalne razmere v Ljubljani. Posebno pa smo se čutili nekako domače v domačih, znanih prostorih, ki so nam v spomin klicali nekdanje živahne in navduševalne veselice in Sokolske večere prejšnjih let. Pa kakor vse kaže, hočejo se nam kmalu zopet povrniti, in za to si bode pridobilo naj večjih zaslug vrlo in napredujoče društvo Ljubljanskib Sokolov, kojemu kličemo srčni: „živelo“ in „naprej“!

— (Slovensko gledališče.) Preteklo soboto imeli smo slovensko predstavo, ki nam je bila vseskozi po godu. Obe igri predstavljali ste se gladko, izborno. Občirneje prihodnjič.

— (Za praznike) se je preskrbel neznan, kakih 15 let star tat s pečenko, ker je pokral pri g. Rajmundu Sevniku v Fabriških ulicah št. 8. večeraj po noči petelina, pet kokošij in tolsto raco. Za dva dni bo že!

— (Narodna Čitalnica v Semiči) ima 30. t. m. svoj letni občni zbor; za tem sledi tombola. Začetek ob 6 uri zvečer. K tej udeležitvi vabi najljubneje Odbor.

— (Iz Gorice) se nam piše 20 decembra: — Tukajšnja slovenska Čitalnica imela je 15 t. m. občni zbor, ki bode izvestno častno mesto zavzemal v njene kroniki; kajti tako veselega in vsestranskega napredka nema naša Čitalnica zabeležiti v celem drugem polovici svojega obstanka, kot v pretečenem letu. Iz poročila tajnikovega je razvidno, da je društvo priredilo letos sedem „besed“ s petjem in jeden velik ples, tedaj najmanj polovico več kot prejšnja leta. Mej temi je v prvi vrsti imenovati zares „velika beseda“ na korist „otročemu vrtu.“ Pétih je bilo 30 zborov (moških, mešanih in ženskih). Pevski zbor se je na novo oživel in šteje 26 gospodičin in gospodov. — Društvene muzikalije so se letos pomnožile za blizu tri tisoč glasbenih komadov, mej temi 135 partitur. — Vzlic tem velikim stroškom za veselice in muzikalije se je stanje društva tudi v finančnem oziru zboljšalo;

od 270 gld. dolga ostalo ga je letos še okulu 70 gld. — Novi odbor sestavlja se je tako-le: Prof. Čebular, predsednik; dr. Nikolaj Tonkli, podpredsednik; prof. dr. Kos, blagajnik; rač. uradnik Pirjevec, tajnik; vadničen učitelj Mercina, pevovodja; prof. Šantelj, hiš. gospodar; gosp. Ernest Klavžar, dr. Gregorčič in gosp. Figelj, odborniki. — Prejnjemu odboru gosp. pevkam in pevcem in pevovodji Mercini izrazil je zbor priznanje in zahvalo.

— (Iz Ptuj) se nam piše: 15. januarja t. l. se bode vršila pri državnem sodišči obravnava zbog naših zadnjih volitev. Nadejamo se, da bode ta pravda za nas ugodno rešena če bode državno sodišče dosledno.

— (Deželna blagajnica v Gorici) združila se, kakor poroča „Soča“, z državno blagajnico.

— (Vabilo) k v sredo dne 26. decembra l. 1883 v prostorih restavracije kazinske priredjene božični Ljubljanske prostovoljne požarne brambe s sodelovanjem sl. vojaške godbe 17. pešpolka baron Kuhn. Ustopenina 30 kr. Otroci plačajo polovico. Začetek ob 6. uri. Čisti dohodek je namenjen zakladu požarne brambe. Odbor.

— (Slovenski Fromm), g. J. Krajec v Novem Mestu izdal je za božične praznike kar 4 knjižice: 1. Koledar in dnevnik za l. 1884. Elegantno vezan 70 kr. 2. Žepni koledar (en miniature) za l. 1884. Cena 20 kr. 3. Narodne biblioteke 6. in 7. snopič. V 6. snopiči so po g. R. Perušku prirejene 5. bukvice „Kranjske Čbelice“, v 7. snopiči pa po Fr. Mirovčkovem predelana povest „Krvna osveta“. Gg. Kraju in Perušku moramo biti prav hvaležni za to prav lepo božično darilo, zlasti pa, da sta dala „Čbelico“ na svetlo, katero smo že težko pogrešali. Ker vse navedene 4 knjižice vkupe stanejo samo 1 gld. 20 kr., svetujemo in priporočamo rodoljubom, da nemudoma sežejo po njih. Kakor čujemo, priredil je g. Krajec tudi za kavarne koledarčke v mali in večji obliki ter razposlal kavararjem dotične pozive. Rodoljubi, ki obiskujete kavarne, terjajte, da se vam za neizogibljivi obolos o novem letu dá vsaj plod domače industrije.

— (Prošnja) do c. kr. trgovskega ministerstva, katero je predlagal v seji mestnega zbora dne 21. t. m. gosp. mestni odbornik J. Hribar, spisana je bila v nemškem jeziku. Naš poročevalec preložil jo je v naglici, zaradi tega ni povsem točna in se prevod ne ujema popolnem z izvirnikom.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 24. decembra. „Armee-Verordnungsblatt“: Cesar odredil je, da se prestavi divizionér cesarjevič Rudolf od 9. k 25. in divizionér nadvojvoda Johann od 25. k 3. diviziji.

Zagreb 24. decembra. Člani narodne stranke podpisali so definitivno odobreni program, po katerem se bode neomajljivo držati nagodbe ter podpirati vladu v njenem prizadevanji v tem oziru.

Narodno-gospodarske stvari.

Načrt pravil za zadrage.

Predstojništvo.

§. 17. Predstojništvo sestavljeno je iz predstojnika, njega namestnika in iz zadržnega odbora, kateri šteje udov in udov za dopolnenje. Izvolijo se vsi v zadržnem zboru po samostojnih obrtnikih iz njih vrste.

Pri zadržgah, katere obsegajo več različnih obrtnij, treba namestiti vsako s primernim zastopom v odboru. Volitev se vrši v smislu sledečega §. 19 teh pravil. O izvršenih volitvah napraviti se ima zapisnik, katerega mora podpisati predstojnik in pregledniki. Pravico izvolitve v odbor ne prevzeti imajo le udje:

- a.) kateri so že čez 60 let stari ali bolni;
- b.) kateri zaradi večkratnega potovanja tega posla ne morejo opravljati;
- c.) isti, kateri so že v odboru bili.

Uradna doba udov predstojništva traja let in se zamorejo isti po pretekli dobi zopet voliti.

K posvetovanju zadržnega predstojništva, katero se ima sklicati, povabiti mora predstojnik vse odbornike. Da je seja sklepna, treba je, da je vsaj polovica odbornikov navzočnih. Sklepa se z večino glasov, pri jednako razdeljenih glasovih odloči glas predstojnika. O posvetovanju napraviti se ima zapisnik, katerega imata podpisati predstojnik in zapisnikar. Odborniki poslušajo brezplačno. Za posebne zamude pa se jim more določiti nagrada.

Delokrog zadržnega predstojništva.

§. 18. V delokrog zadržnega predstojništva spadajo vse zadeve, katere neso pridržane zadržnemu zboru, ali pa razsodišču in organom omenjenim v §. 121. do 121. črka h. postave od 15. marca 1883.

Posebno pa ima predstojništvo gospodariti z zadržnim premoženjem, pod vodstvom predstojnika, in v smislu sklepov zadržnega zbora.

Predstojništvo ima pravico naložiti udom in pridružencem kazen zaradi prestopka zadržnih naredeb: kakor pokaranje in denarno globo do deset goldinarjev.

To se ima posebno zgoditi v naslednjih slučajih, kakor

Pokarati se ima pismeno ali ustmeno. Slednje sme se zgoditi pri zbranem odboru. O vseh kaznih napraviti se ima zapisnik.

Zadržni predstojnik.

§. 19. Predstojnik in njegov namestnik izvolita se v zadržnem zboru iz skupine udov in z večino glasov. Ako se večina ne doseže pri prvem glasovanju, volite se pri ožjej volitvi le oni dve osobi, ki ste imeli pri prvem glasovanju največ glasov. Izvolitev zadržnega predstojnika pa ima potrditi gosposka.

(Konec prih.)

njegove misli. Zato se toliko napenja, da bi same izvrstne stvari prihajale iz njegovega peresa. Res kdor piše za svoj časopis, pogrešati tudi ne more gmotnega zaslužka (vsaj ima kot vsak drug človek svoje potrebe); a ta gmotni zaslužek mu nikdar ne sme biti glavna stvar pri pisateljstvu; glavna stvar mu mora biti njegovo ime, njegova čast in poštenost, njegova osebna veljava, ki po dobroti ali slabosti njegovega časopisa raste ali pa pojema. S svojim listom bi imel blažiti svoj narod, pospeševati njega gmotni in duševni razvitek in s tem napredek skupnega človeštva. Nepoštenemu, kupljivemu časnikarju je dobiček, gmotni zaslužek glavna stvar pri njegovem časopisu. Ker prodaja očitnost („publicitet“), mari mu je pač malo ali navadno prav nič, kako se občinstvo po njegovem listu slepi in slepari. Tak časnikar ne bode vprašal, ali njegov list občinstvu kaj koristi, ampak prašal le bode, koliko gotovega dobička njemu, časnikarju nese. Navadno ne bode vprašal, ali so doneski, članki in dopisi kaj vredni, ampak prašal bode po doneskih, ki se cene ali celó zastonj dobivajo. Njegova dobičkaželjnost zida na blagosrčnot, lehkovernost in nerazsodnost čitajočega občinstva. Temu ponuja večinoma jako

abotno berilo. Če primanjkuje celó takega gradiva, ali pa da stavec (tiskar) ceneje in hitreje list napolni, razstavlja dobičkaželjni časnikar svoje abotne novice in dopise po dva do tri prste vsaksebi — ali, kot je pred par leti ravnal neki glasoviti slovenski list, prazni prostor mej novicami maši s tremi zvezdami.

V Slovencih se naslikane hibe še neso niti globoko ukoreninile, niti močno razširile. Razmere naše so bile doslej večinoma take, da so pri naših časopisih osebni podjetniki le bele vrane. Večina naših listov je ustanovljena od raznih političnih strank in raznih društev, katerih lastnina so še sedaj dotični listi. Stranke in družbe pa neso ustanovile listov, da bi jim prinašali kaj gmotnega dobička. Ti njih časopisi imajo le namen razširjati načela in nauke dotičnih strank in društev. Mej ostalo peščico slovenskih časopisov pa razsodni Slovenec lahko s prstom pokaže na one, katerih uredniki in podjetniki iščejo z vsemi sredstvi lastnega zaslužka, lastnega dobička. Navadno ti listi plašč obračajo po vetru. Kdor toliko pazljivo opazuje počenjanje in nehanje slovenskih časopisov kot že leta in leta pisatelj teh vrstic, spoznal bode te tiče po njih menja-

jočem petji. Imenoma jih tu ne bodem navajal, ker ne mislim izvajljati praznih ugovorov niti početih strastnih razporov.

Po zadržaji kaj priprosti so bili sprva časopisi. Posnemali so prav ona rimska „acta diurna“, ki so naznanjala smrt imenitnih mož ali žen, njih rojstvo, njih proslavljenje; poleg tega pa starešinske sklepe, cesarske ukaze, dela in naredbe viših gosposk, sodne preiskave, tožbe in razne mestne novice, ki so Rimljane posebno zanimalo; vsaj zgodopisec Tacitus pravi na nekem mestu, da so po takih novicah najrajši segali („in urbe sermonum avida“). Te so tudi posebno zanimalo potujoče Rimljane ali pa one, ki so v raznih, zlasti odleznih pokrajinah opravljali razne državne službe. Tem so jih v pokrajine pošiljali prijatelji v Rimu ali pa posebni opravitelji, ki so se s tem pečali in kruha služili. Slavni Ciceron jih je kot namestnik dobival v oddaljeno Cilicijo ter je možno tožil, če mu neso dohajale o pravem času („habebam acta urbana usque ad nonas martias“). Take mestne novice, domače stvari so časopisi najrajši prijavljali, dobre so jim bile tudi razne dogodbe, celó anekdote, zlasti dovtipne.

(Dalje prih.)

Dunajska borza

dné 22. decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	79 gld.	25	kr
Srebrna renta	79	75	"
Zlata renta	98	95	"
5% marcna renta	93	85	"
Akcije narodne banke	842	—	"
Kreditne akcije	294	40	"
London	121	—	"
Srebro	—	—	"
Napol.	9	60 1/2	"
C. kr. cekini	5	72	"
Nemške marke	59	35	"
4% državne srečko iz l. 1854	250 gld.	121	"
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.	167	"
4% avstr. zlata renta davka prosta	98	95	"
Ogrska zlata renta 6%	120	60	"
"	88	80	"
"	85	85	"
5% štajerske zemljišč. od. ez. oblig.	104	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115	"
Zemlj. obšč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	25	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103	15	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75	"
Kreditne srečke	100 gld.	173	"
Rudolfove srečke	10	19	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	110	"
Tramway-društ. velj.	170 gld. a. v.	222	60

Sodelavec

vzprejme se takoj pri uredništvu „Slovenskega Naroda“. Pogoji po dogovoru.

Št. 18.691.

Vabilo.

(892—2)

Po mnogo let obstoječem hvalevrednem običaji se blagotvoritelji oproščajo čestitanja ob novem letu in ob godovih tako, da si vzemó oprostne listke na korist mestne ubožne zaklade.

Ustrezajoč ugodnosti slavnega občinstva sta gospoda: Karol Karinger, trgovec z galanterijskim blagom na Mestnem trgu, in Albert Schaeffer, rokovičar in bandažist na Kongresnem trgu št. 7, drage volje prevzela razpečevanje oprostnih listkov v svojih prodajalnicah. Za oprostne listke je kakor dozdaj položiti po 50 kr. za novo leto in po 50 kr. za godove, ne da bi se velikodušnosti stave vile meje.

Pismenim naročilom naj se blagovoli dodati razložna adresa.

Pri tej priliki se izreka najtoplejša zahvala slavnej tiskarni in kamnopolni Josip Blaznikovih dedičev, da je, kakor vsako leto, tudi letos brezplačno magistratu dobavila oprostne listke.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 16. dan decembra 1883.

Župan: Grasselli.

Osem dobrih sodov za vino,

kateri drže: 3 po 550 litrov, 2 po 680 litrov in 3 po 1300 litrov, prodaja

(807—1)

Ana Mazik, posestnica v Šmarji pod Ljubljano.

Klobuke

za gospode in dečke,

čevlje in škornje iz klobučine, potem

perilo za gospode,

zavratnike, ovratne robce itd.

v največji izbiri in po izredno nizkih cenah priporoča 800—3.

L. Pribošic,

št. 6 Gledališke ulice št. 6.

5000

1 (788—4)

ostankov sukna

(po 3—4 metre), v vseh barvah, za polno možko obleko, pošilja po poštne povzetti — ostanek po 5 gld.

L. Storch v Brnu.

Ako bi se blago ne dopadalo, se more zamenjati.

Vabilo na naročbo

„SLOVANA“.

Slovanstvo si pridobiva na svetovnem pozorišču od dne do dne večjo moč in veljavo, tako, da ima že zdaj odločevalno besedo v svetovnih dogodkih. Imenitno je tedaj za vsacega omikanega človeka, posebno pa še za vsacega, kdor je s ponosom ud velike in slavne rodbine slovenske, da zvedava vedno točno o vsem, kar se godi imenitnega v Slovanih v političnem in kulturnem oziru.

In ravno mi Slovenci, kateri bi imeli toliko uzroka, da s paznim očesom opazujemo napredek Slovanstva ter zajemamo iz njega novo moč v neravnem svojem političnem boju, premalo smo skrbeli doslej, da bi se seznanjali z bitjem in žitjem ostalih slovenskih narodov ter tako budili slovanstvo zavest in narodni ponos.

Da se opomore temu nedostatku, odločila sva se podpisana izdajati tednik z naslovom „SLOVAN“, kateri bode od novega leta izhajal v Ljubljani vsak četrtek na osemih straneh velike četrteke.

„SLOVAN“ bode prinašal razne spise politične, gospodarske, znanstveno-popularne, kulturno-zgodovinske in leposlovne vsebine. Pridobil si je stalnih dopisnikov ne le iz vseh slovenskih pokrajin, ampak tudi iz Bolgarske, Češke, Hrvatske, Poljske in Rusije, tako, da bode prinašal vedno izvirna poročila o vsakršnih imenitnih dogodkih po širnem slovenskem svetu.

Za znanstveno-poučni in zabavni del pa si je pridobil „SLOVAN“ 51 stalnih sotrudnikov, izmed katerih imenujemo samo gg.: prof. A. Bezenška, prof. dra. Frana Celestina, Ivana Dečka, dra. Josipa Derča, ravnatelja Riharda Dolence, dra. Ivana Geršaka, prof. dra. Ign. Klemenčiča, prof. dra. Greg. Kreka, Frana Kuralta, župnika Božidarja Raiča, Ivana Resmana, dra. Ivana Tavčarja, prof. Ivana Trdino, dra. Jos. Vošnjaka, dra. Val. Zarnika in dobro znanega feljtonista Prostoplava Kretanova. Ti naši sotrudniki so porok, da bode mogel „SLOVAN“ vsestransko izvrševati svojo nalogo in da bode tako ustrezal današnjim potrebam slovenskega naroda.

Poleg vsega tega pa je „SLOVAN“ tudi najcenejši tednik slovenski; velja namreč za celo leto samo 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld.

Slovenci! Ako boste z obilnimi naročili podpirali „SLOVANA“, bode prinašal tudi ilustracije, kakor želé mnogi rodoljubi. Ako se namreč oglasi zadostno število naročnikov, prinašal bode v vsakej številki slike, katere bodo seznanjevale slovensko občinstvo z zaslužnimi možmi in znamenitejšimi kraji velike slovenske domovine, ali pa mu predočevale predmete iz narodnega življenja slovenskega.

Ker je cena listu res mala, nadejava se tedaj potrebne gnotne podpore. Vrh tega pa upava, da stopijo v kolo dozdanih sotrudnikov tudi drugi domoljubi slovenski, kateri naj blagovoljno pošiljajo „SLOVANU“ poročila o vsakem znamenitem dogodku v ožji naši domovini.

Konečno še prosiva, naj se naročnina pošilja upravnistvu, dopisi pa uredništvu lista, ter sklepava svoje vabilo s klicem:

„Naprej zastava Slave!“

V Ljubljani, dné 19. decembra 1883.

Ivan Hribar, izdajatelj in lastnik.

Anton Trstenjak, odgovorni urednik.

Ostale slovenske liste nljudno prosiva, da blagovoljno ponatisniti to vabilo.

Skladbe,

zložil F. S. Vilhar.

Prva knjiga teh skladb, koje so že do sedaj v slovenskem svetu nemalo senzacijo vzbudile, dotiskana je. Po zadržaji zanimiva je za vsacega, koji se z glasbo ali petjem bavi; ona obsega: I. samospeve, II. m. že zbere, III. mešane zbere in IV. skladbe za glasovir.

Knjiga je vrlo ukusno opravljena ter ima na velikem formatu 92 strani. Prodava jo v Ljubljani knjigarna J. Giontini-jeva po 2 gld. 40 kr.; dobi se pa tudi pri skladatelji samem v Karlovc (Hrvat-ska) po 2 gld. 20 kr. (744—12)

Tuji:

dné 23. decembra.

Pri Maillet: Aall z Dunaja.
— Schuster iz Trsta. — Anton z Dunaja. — Szabalczy iz Budimpešte.
Pri južnem kolodvoru: Bakarič iz Grada. — Vogo-pulo iz Trsta. — pl. Scharpf iz Bleda.

Vožne liste

nemške in nemško-slovenske priporočila po najnižji ceni

„NARODNA TISKARNA“

v Ljubljani.

1000 litrov

izvrstnega žganja, pravega tropinca

prodaja po nizkej ceni

(776—7)

Fran Bratina, posestnik iz Ustja pri Ajdovščini.

Kakovost in cena žganja se pošilja na zahtevanje franko.

Priznано nepokvarjene, izvrstne

VOŠČENE sveče

izdelujejo

(652—12)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Prijetno.

Koliko naših prijateljev je radi raznih boleznij primoranih, po vso zimo bivati v sobi, ali pa celo ležati v postelji. Ob mrazu pa je zračenje sob sila težavno, včasih celo nemogoče. — Kaj more biti za take ugodnejše in uspešnejše nego sredstvo s katerim se vzduh popolnem očisti izhlapkov, daje najprijetnejšo vonjavo po jelovem gozdu in oživlja dihalne organe. Te lastnosti ima Bittnerjev Coniferen-Spirit, on je destilacijski produkt iz smreke in se z razpršilnim strojem v najfinejših kosemcih uvaja v zrak. Znani g. dr. J. A. Streintz iz Gradca piše: Z velikim pridom uporabljam Bittnerjev Coniferen-Spirit za desinfekcijo bolniških sob, je najudobnejše zrak čisteče sredstvo, kateremu želim splošno razširjenje. Cena steklenici 80 kr., 6 steklenic 4 gld., razpršilni stroj 1 gld. 80 kr. Dobiva se pri lekarnarji Bittnerji v Richnovu na Spod. Avstrijskem in pa v Ljubljani pri lekarnarji Jul. pl. Trnkoozy-ji. (792)

Poslano.

(4—36)

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

GISSHÜBLER

najčistije lužne

KISELINE

poznate kas najbolje okrepljujuče piče,

1 kas izkušan liek proti trajnom kašlju plućevine i želudca bolesti grkljana i proti mēhurnim kataru,

kas i elastioch za (PASTILLEN) probavilo

nalaz se kod Hinke Mattonija (Karlovi variu Českoj).

Na etiketo in zamah, kakor kaže podoba, treba ostro paziti.

MATTONI'S GISSHÜBLER

Boljši od vseh podobnih izdelkov, nēmajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najuspešnejše se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, prehajalno mrzlico, bolezni na koži, v mož-janih in ženske bolezni; čistijo kri in lahko odpravljajo blato. Ni ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh boleznij. Ker so posladkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane s jako častnim pismom dvornega svetnika Pitha.

Jedna skatljica s 15 pilami velja 15 kr. — Zavitek, osem skatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (708—6)

Philipp Neustein

Svarjenje! Vsaka skatljica, ki nēma firme: Apotheke zum heiligen Leopold in na zadnji strani nase varstvene znamke, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Faziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplivenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izredno zahteva Neusteinovih Elizabetinih pil, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse. Za 1 gld. 15 kr. pošljemo franko jeden zavitek.